

Etappp 5
Från alfa till Antigone

Staffan Edmar

Ettapp 5

Geometrisk och arkaisk tid ca 1100-480 f.Kr.

Vasdekorationerna domineras av geometriska mönster under perioden **1100-700 f.Kr.** Denna tidsperiod kallas därför **den geometriska**. De geometriska mönstren består oftast av lineära meandrar, hakkors, trianglar samt schackbrädes- och sicksackmönster. Stilisade djur förekommer och mot periodens slut framställs hela figurscener. Keramikerna tillämpar den för alla primitiva ytbilder gällande konventionen att varje del av kroppen tecknas från den sida som tydligast visar dess största utbredning: huvudet syns i profil, medan överkroppen är tagen framifrån med båda armarna synliga, benen är helt skilda åt. Efter omkring år 800 når den geometriska stilen sin fulla utveckling. De största och mest representativa vaserna härstammar från Atens begravningsplats vid Dipylon.

Iliaden och *Odysséen* får under 700-talet sin slutliga språkliga form genom *Homeros*. De allgrekiska *olympiska spelen* tar sin början enligt traditionen år 776 f.Kr.

Den s.k. **arkaiska (gamla) perioden** motsvaras i stort av tiden **700-480 f.Kr.** Under dessa år vidtar en grekisk kolonisation i främst de västra delarna av Medelhavet och många städer grundas nu av greker, t.ex. Syrakusa, Messina, Neapel, Taranto (Tarentum), Marseille (Massilia) och Nice (Nikaia). Konsten kännetecknas av orientaliskt inflytande och på keramiken finns en myckenhet av växter och djur från Orienten. Vidare är 500-talet en tid av ekonomisk uppgång.

Vardagsord av grekiskt ursprung. Läs dem högt!

<i>Svenska</i>	<i>Latin</i>	<i>Grekiska</i>	<i>Betydelse i grekiskan</i>
hyacint	hyacínthus	ὑάκινθος	'hyacint'
fasan	phasiánu	φασιανός	fasan
lin, linne	linum	λίνον	lin
persilja	petro-selínium	πετρο-σέλινον	sten-selleri
kamel	camélus	κάμελος	kamel
krokodil	crocodílus	κροκόδιλος	krokodil
symfoni	symphónia	συμφωνία	samklang, harmoni
kateder/katedral	cáthedra	καθέδρα	Kateder, (biskops)säte

Presens och dess infinitiv *medium/passivum*

Verbformer i aktivum eller passivum i en mening beskriver relationen mellan handling och de i handlingen inblandade:

Aktivum = någon utför en handling (*Modern tvättar flickan*)

Passivum = någon utsätts för en handling (*Hunden tvättas av flickan*)

Grekiskan har också en tredje relationsbeskrivning:

Medium = någon utför en handling med sig själv (*Flickan tvättar sig*)

Medium uttrycker alltså i första hand en reflexiv handling (t.ex. 'jag tvättar mig'). Medium kan emellertid också uttrycka en reciprok handling (t.ex. 'vi slår varandra, vi slåss'). Slutligen kan medium betona att verb-handlingen utförs av subjektet personligen (dynamiskt medium). Samma personändelser används för presens medium och presens passivum. Utifrån sammanhanget i texten får läsaren bedöma om det rör sig om medium eller passivum.

I de svenska uttrycken 'lägga - lägga sig - läggas' anger 'lägga sig' en handling, som ligger mellan det aktiva och det passiva (jfr lat. *medium* 'det som är mittemellan').

I rutan nedan till vänster kan du se personändelsernas beståndsdelar för *presens medium/passivum*: dels en temavokal **ο** eller **ε**, dels de olika personsuffixen i medium passivum.

Till bilden hör att vissa grekiska verbformer enbart finns i medium/passivum men då med aktiv betydelse, t.ex. **έρχομαι** 'jag går' (sådant verb brukar kallas *deponens*, dvs. 'verb läggande bort passiv innebörd', jfr sv. andas).

Ändelser i presens medium inkl. temavokal	Stam λου- 'tvätta'
-ο-μαι jag	λού-ομαι jag tvättar mig/jag tvättas
-ε-σαι* > -ε-αι > -η du	λού-η du tvättar dig/du tvättas
-ε-ται han, hon, den, det	λού-εται han etc. tvättar sig/ tvättas
-ο-μεθα vi	λου-όμεθα vi tvättar oss/vi tvättas
-ε-σθε ni	λού-εσθε ni tvättar er/ni tvättas
-ο-νται de	λού-ονται de tvättar sig/de tvättas

***σ** faller bort; **ε** och **α** jämte **ι** kontraheras (dras samman) med resultatet **η** (obs iota subscriptum)

Presens *infinitiv medium/passivum* heter **λού-εσθαι** '(att) tvätta sig, tvättas', jfr presens *infinitiv aktivum* **λού-ειν** '(att) tvätta'.

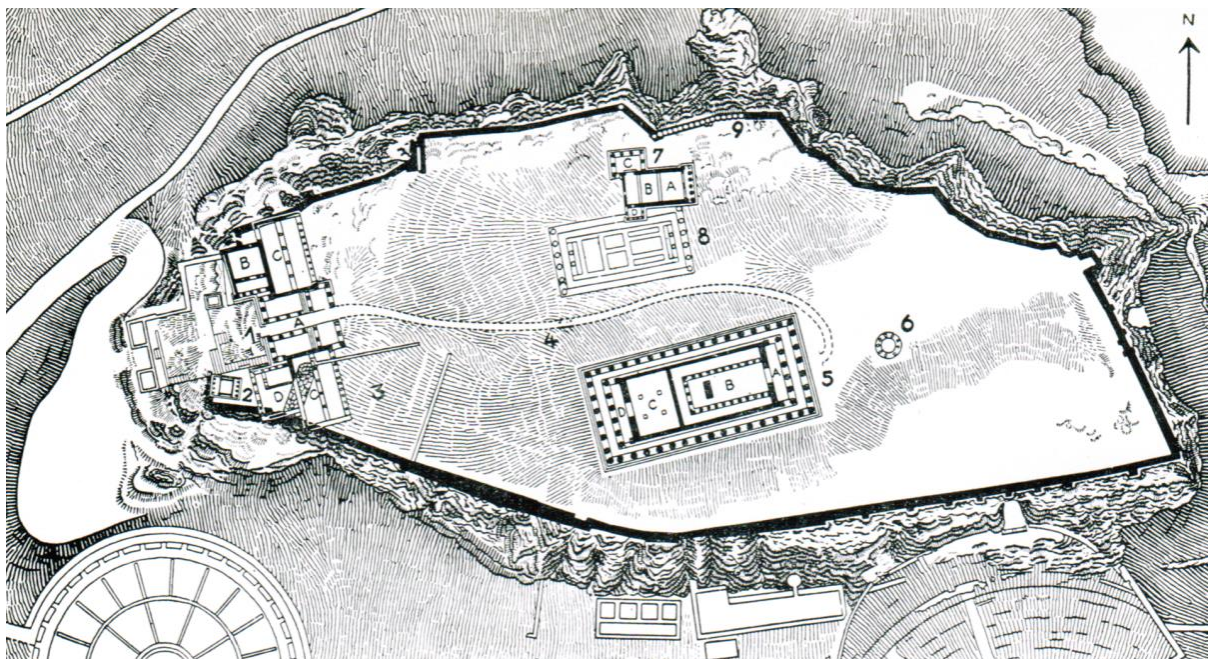
Medium-passivum finner du redovisat i grammatiken: Solders 58 och 63 eller BJ 144.

Akropolis från sydväst. Till vänster ingångsporten Propyléerna jämte Niketemplet, i mitten Erekteion och till höger Partenon. Nedanför syns rester av romerska och hellenistiska byggnadsverk. Foto Lars Karlsson

På Akropolis sydsluttning ligger Dionysosteatern inom det gamla Dionysostemplets område. Teatern var från början en cirkelrund dansplats, där körsånger till Dionysos ära (dityramber) och tragedier uppfördes inom kulten av Dionysos.

Plan över Akropolis med bl.a. 1 Propyléerna, 2 Niketemplet, 4 Atenastaty, 5 Partenon och 7 Erekteion.

Uppgift 5:1 Översättningsmeningar

Läs texten högt och skriv sedan ner översättningen!

- 1 Νῦν οἴκαδε ἔρχομαι.
- 2 Καθέζομαι ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἡμετέρας οἰκίας καὶ θαυμάζω τὴν καλὴν χώραν.
- 3 Ἡ δὲ σελήνη λάμπει, ὥστε καὶ γῇ καὶ θάλαττα φαίνονται λευκαί.
- 4 Ἡ Ἀττικὴ καλὴ ἔμοι φαίνεται.

-
- 1 νῦν nu - οἴκαδε hem - ἔρχομαι medium jag går
 - 2 καθέζομαι medium jag sätter mig, jfr kateder - ἐν prep. m. dat. 'i, vid' - σκιά, σκιᾶς, ἡ skugga - θαυμάζω jag beundrar καλός, ἡ, ὄν skön - χώρα, ας, ἡ land, landskap
 - 3 σελήνη, ης, ἡ måne - λάμπω jag lyser - ὥστε så att καί ... καί både ... och - γῇ, γῆς, ἡ jord - θάλαττα, ης, ἡ φαίνομαι i medium jag visar mig, synes, jfr 'fenomen' λευκός, ἡ, ὄν vit, ljus, glänsande

Jämför din översättning med facit i slutet av Etapp 5!

Den klassiska tiden 480-323 f.Kr.

Den klassiska tiden kan sägas börja år 480 f.Kr. Framgångarna i perserkrigen, särskilt sjöslaget vid *Sálamis* 480 f.Kr., gav atenarna högt anseende i den grekiska världen. Mannen bakom framgången vid Salamis var *Temístokles*. Inför hotet om nya persiska anfall slöt Aten år 477 f.Kr. ett förbund med grekiska stater på öarna och på Mindre Asiens västkust, det s.k. *attiska sjöförbundet*. Medlemsstaterna bidrog med skepp och trupper eller med ett årligt penningbelopp.

Aten blev som ledare av attiska sjöförbundet en mycket mäktig stat i Hellas. Men även Sparta gjorde anspråk på hegemonien över Grekland, vilket åstadkom spänningar mellan dessa två stater.

Från ca 460 till 429 f.Kr. är *Périkles* den ledande politikern i Aten. Atenarna når ca 450 f.Kr. en uppgörelse med perserna, varefter perserna erkänner de joniska koloniernas självständighet i Mindre Asien. Athens förbindelse med havet säkras genom att staden förbinds med hamnstaden Piraeus genom de s.k. långa murarna och några år senare sluts fred med Sparta.

På Akropolis uppförs flera tempel, av vilka *Pártenon* är det förnämsta. Runt templets inre cella löper en fris, som föreställer det festtåg, som atenarna vart fjärde år anordnar till Pallas Atenas ära. I templet står gudinnans bild i guld och elfenben, ett verk av skulptören *Fídias*.

På Dionysosteatern, som är inhuggen i Akropolis sydsluttning, uppförs under detta århundrade skådespel av *A'iskylos* (t.ex. Agamemnon, Perserna), *Sófokles* (t.ex. Antigone, Kung Oidipus) och *Eurípides* (t.ex. Medea, Backanterna). Den främste komedidiktaren är *Aristófanes* (t.ex. Grodorna, Lysistrate). Aten blir ett kulturellt centrum, dit många filosofer (t.ex. *Sókrates*, *Platon*, läs s. 120), historiker (*Heródotos*, läs s. 76, och *Tukýdides*,) och läkare (t.ex. *Hippókrates*) söker sig. Bland bildhuggare kan nämnas *Polykleítos* med sin spjutbärare, som ansågs ha fått den manliga kroppens idealiska mått (kánon), och *Myron* med sin diskuskastare, där intresset är samlat kring själva rörelsen.

De grekiska stater, som inte tillhörde Athens sjöförbund, såg med oro hur Athens makt växte. De var rädda för att komma i samma beroendeställning som Athens bundsförvanter, dvs tvingas att betala förbundsskatt. Därför slöt sig många till Sparta. Till slut utmynnade detta i ett öppet krig år 431 f.Kr. mellan Aten och Sparta och deras förbundna

Denna kamp, som i historien går under namnet det *peloponnesiska kriget*, blev långvarigt. Kriget beskrivs i Tukydidens historia (känt är Perikles tal över de stupade). År 430 härjade pesten i Aten. Perikles själv smittades och dog år 429. Först sedan Sparta skaffat sig en flotta och besekrat den atenska, var kriget avgjort. År 404 tvingades Aten att sluta fred, att utlämna hela sin flotta och att upplösa attiska sjöförbundet. Atens stormaktstid var nu förbi.

I mitten av 300-talet fick Makedonien en duglig och kraftfull regent i *Filip II*. Denne satte som sitt mål att ena det splittrade Grekland och göra sig själv till ledare. Den atenske talaren *Demóstenes*, som fruktade ett makedoniskt förmyndarskap, vände sig mot kungen i ett antal tal (*de s.k. filippiska talen*). Till slut lyckades Demostenes organisera ett förbund av stater mot Filip, men i det krig, som utbröt, blev grekerna i grund besegrade vid Kaironeía år 338 f.Kr.

Filip, som ville samla Greklands krafter till ett krig mot perserna för att undantränga dem från Egeiska havet, behandlade sina motståndare med mildhet. På en kongress beslöt grekerna också att bilda ett militärförbund under Makedoniens ledning, riktat mot perserna. Medan Filip var sysselsatt med förberedelserna för kriget, blev han mördad år 336.

Filips son *Alexander den store* erövrade omkring år 330 *perserriket*, gick över Indus och skapade ett grekiskt världsvälde i Främre Orienten. Han grundade bl.a. staden Alexandria. Han dog emellertid år 323 f. Kr. i Babylon vid endast 32 års ålder.

Para ihop frågan i vänsterspalten med rätt svar från högerspalt!

1 Den arkaiska perioden?	a 2400-1400
2 Den klassiska tiden?	b ca 2000
3 Den minoiska kulturen?	c ca 1600-ca 1100
4 Den mykenska kulturen?	d ca 1200
5 När började man med olympiska spel?	e 1100-700
6 Geometrisk tid?	f 776
7 När ungefär levde Homeros?	g troligen 700-talet
8 När ungefär uppfördes Knossos?	h 700-480
9 När ungefär intogs Troja av grekerna?	i 480-323

Sokratesgestalten

Den tidigaste Platonskriften är enligt många uppfattning Sokrates' försvarstal. Den utger sig för att återge Sokrates tal inför sina domare. Författaren var vittnesgill, ty Platon var vid det tillfället med bland åhörarna. Där får Sokrates berätta om sitt liv och om hur han ser på sin egen gärning.

En stor händelse som han tillmäter stor betydelse inträffade när hans vän Chairefon begav sig till Delfi och frågade det berömda Apollooraklet där om det fanns någon som var visare än Sokrates. Pythian svarade, att ingen var visare. Det var ett svar som konfunderade Sokrates, som frågade sig: "Vad syftar guden på, vad är den dolda undermeningen, jag vet ju att jag inte alls är vis? Vad kan han mena när han säger att jag är visast?" Sokrates beslöt att efterforska Apollos mening genom att uppsöka sådana i Aten som hade rykte om sig att vara visa. Den förste som utsattes för Sokrates prövande frågor var en politiker: 'Jag prövade honom genom att samtala /.../ och då fann jag att han inte var vis, fast många andra och i synnerhet han själv tyckte att han var det. Då försökte jag bevisa för honom att han inte var vis fast han trodde det. Han och många andra som var med greps av hat mot mig, men när jag gick därifrån tänkte jag för mig själv att jag är visare än den mannen; ingendera av oss vet nog något som det är något värde med, men han tror att han vet något fast han inte gör det - jag däremot vet ingenting och tror inte heller att jag gör det. Så en liten aning visare är jag antagligen just därigenom att det som jag inte vet, det tror jag heller inte att jag vet".

Sokrates fortsätter sina efterforskningar. Han går från politikerna till poeterna, från poeterna till hantverkarna och kommer överallt till samma resultat. De han talar med kan visserligen sin konst eller sitt hantverk. Men de saknar den visdom de tror sig om att ha. Sokrates förblir genom att inse sin okunnighet den visaste.

Presens εἰμί 'jag är'

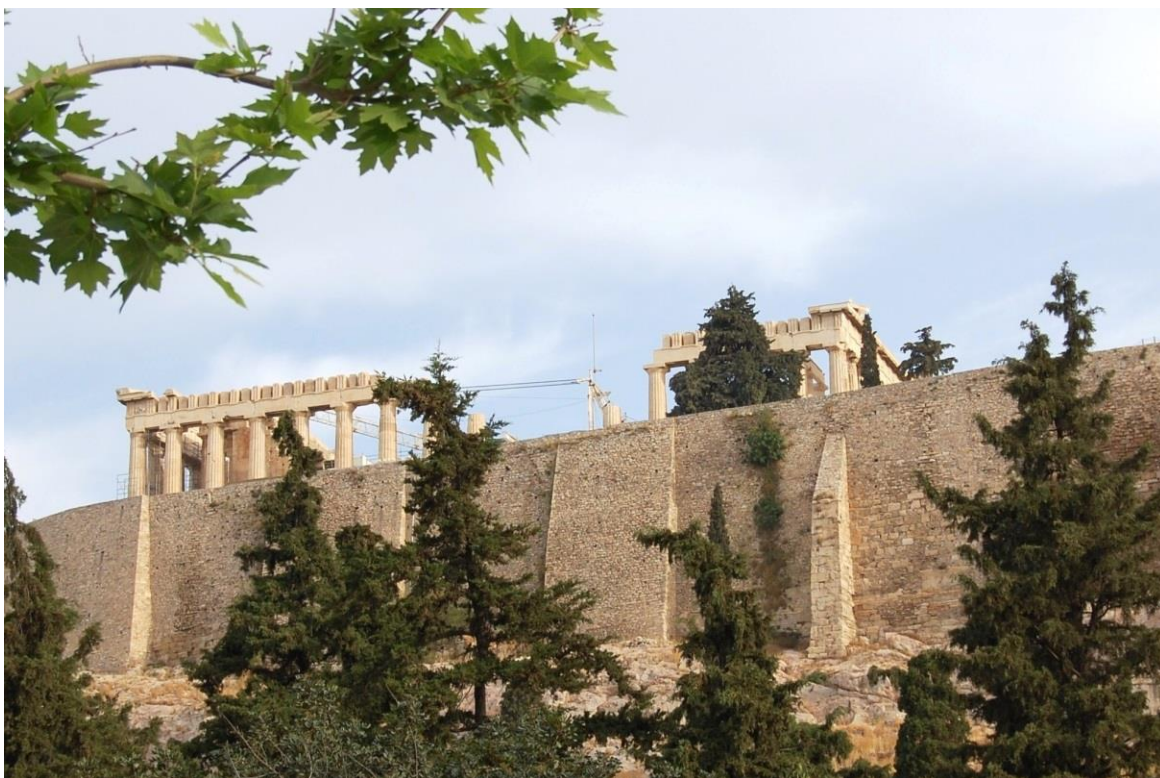
μι-verbens former saknar temavokal. Presensformerna utom εἶ är enkeltiska i fortlöpande text! Infinitiven heter εἶναι 'vara' (<ἐσ- ναι, jfr lat. esse).

εἰμί jag är (< ἐσ- μι)	ἐσμέν vi är
εἶ du är	ἐστέ ni är
ἐστὶ(ν)* han, hon, den, det är	εἰσὶ(ν)* de är

*ν används av uttalsskäl framför efterföljande vokal eller i slutet av en sats

Herodes Atticus Odeion (byggnad för musikaliska framföranden) uppfördes i Aten under 160-talet e.Kr. (den äldsta kända ska ha uppförts i Aten under 400-talet f. Kr., med Perikles som byggherre). Denne Herodes hoppades att göra sitt namn odödligt genom donationer till staden. Hans Odeion hade 33 sittplatsrader och rymde ungefär 5 000 personer. I Aten lät Herodes också bygga om dess Stadion i marmor.

Partenon sett från det nya Akropolismuseet i Aten.

Futurum och dess infinitiv *i aktivum och medium*

Futurum aktivum av **verbstam** som **slutar på vokal** bildas på följande sätt: ett **futursuffix -σ-** skjuts in mellan stam och samma personändelserna som du lärt för presens aktivum. Stamvokalen förlängs om den är kort:

stam: ποιε- + stamvokalsförlängning + σ	Jämför presens:
ποιή-σ-ω jag ska göra	γράφ-ω
ποιή-σ-εις du ska göra	γράφ-εις
ποιή-σ-ει han, hon, den, det ska göra	γράφ-ει
ποιή-σ-ομεν vi ska göra	γράφ-ομεν
ποιή-σ-ετε ni ska göra	γράφ-ετε
ποιή-σ-ουσι(ν) de ska göra	γράφ-ουσι(ν)

Futurum *infinitiv aktivum* heter **ποιή-σ-ειν** '(att) skola göra'.

REAGERA PÅ **-σ-** !

Futurum aktivum av **verbstam** som **slutar på k-, p-, t-ljud** bildas så här: Dessa tre ljud har vardera ett en tonlös, en tonande och en aspirerad variant, som i nämnd ordning är **κ, γ, χ** (k-ljud) och **π, β, φ** (p-ljud) samt **τ, δ, θ** (t-ljud). Om verbstammen slutar på någon av dessa konsonanter assimileras sådan konsonant framför **σ** på följande sätt:

1. stam på k-ljud + **σ** resulterar i en futurform på **ξ**, t.ex. *διωκ-σω > **διώξω** 'jag ska förfölja', *ἄγ-σω > **ἄξω** 'jag ska föra', *ἐχ-σ-ω > **ἔξω** 'jag ska ha'

2. stam på p-ljud + **σ** resulterar i en futurform på **ψ**, t.ex. *πεμπ-σ-ω > **πέμψω** 'jag ska skicka', *τριβ-σ-ω > **τρίψω** 'jag ska riva', *γραφ-σ-ω > **γράψω** 'jag ska skriva'

3. stam på t-ljud + **σ** resulterar i en futurform **σ**, t.ex. *ἄνυτ-σ-ω > **ἀνύσ-σω** (assimilation) > **ἀνύσσω** (dubbelt **σ** förenklas) 'jag ska avsluta', *ψευδ-σ-ω > **ψευσ-σω** > **ψεύσσω** 'jag ska bedra', *πειθ-σ-ω, > **πεισ-σω** > **πείσσω** 'jag ska övertala'.

* Form som inte finns i litteraturen > har utvecklats till

Personändelserna för *futurum medium* är desamma som för presens medium. Futurum passivum bildas på annat sätt (se Etapp 8):

Futurum medium av λούομαι jag tvättar (mig):	
λού-σ-ομαι	jag ska tvätta (mig)
λού-σ-η (<ε-σαι)	du ska tvätta (dig)
λού-σ-εται	han, hon, den, det ska tvätta (sig)
λου-σ-όμεθα	vi ska tvätta (oss)
λού-σ-εσθε	ni ska tvätta (er)
λού-σ-ονται	de ska tvätta (sig)

Futurum infinitiv medium heter λού-σ-εσθαι '(att) skola tvätta (sig)'.

Märk!

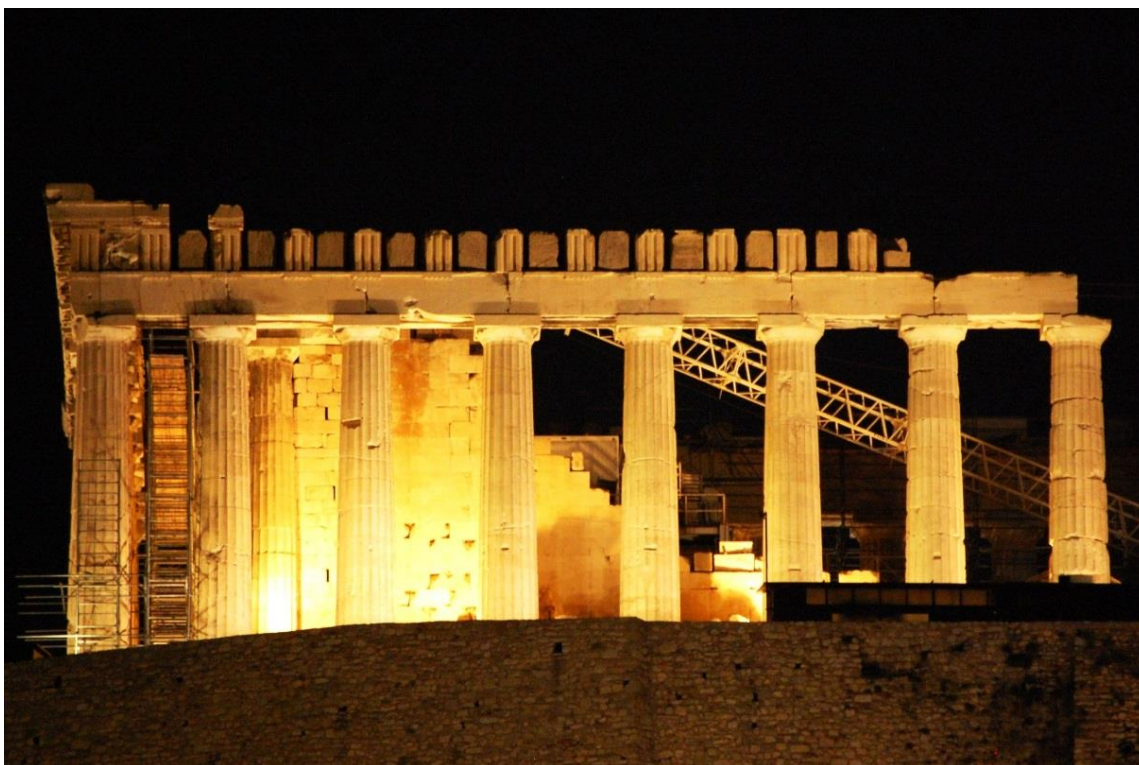
Vissa verbstammar på k-, p-, t-ljud utvidgas i presens med *j-suffix* (jfr sv. väl-j-a, val-de, smör-j-a, smor-de, lat. presens *cap-i-o* av cap-/cep-). Ljudlagsenliga förändringar uppstår då i den grekiska presensstammen men endast där:

j-suffix	presens med j-suffix	futurum utan j-suffix
π+j > πτ	*κοπ- j- ω > κόπτω	κοπ-σ-ω > κόψω jag ska hugga,
κ+j > ττ	*φυλακ- j- ω > φυλάττω	φυλακ-σ-ω > φυλάξω bevaka,
δ+j > ζ	*σκευαδ- j- ω > σκευάζω	σκευαδ-σ-ω > σκευάσω bereda

Uppgift 5:2 Översättningsmeningar

- 1 Δηλώσω σοι τὴν ὁδόν.
- 2 Οἱ πολλοὶ βίαν μεγάλην ἀεὶ ἔξουσιν.
- 3 Πιστεύσομεν ὑμῖν.
- 4 Τὰς ἐπιστολὰς γράψομεν.
- 5 Αὔριον ὁ ἥλιος λάμψει.
- 6 Φίλιππος τοὺς Ἀθηναίους νικήσει.
- 7 Οἱ κόροι τρέξουσιν εἰς τὴν ἀγοράν.

-
- 1 δηλόω jag visar, meddelar – ὁδός, ὁδοῦ, ἡ väg
 - 2 οἱ πολλοί de många = flertalet, majoriteten, massan
βία, βίας, ἡ våld, makt - ἀεὶ alltid - ἔχω jag har
fut. ἔξω (urspr. *σεξω vars σ har ersatts av spiritus)
 - 3 πιστεύω jag litar på (*med dativ*)
 - 4 ἐπιστολή, ἥς, ἡ brev - γράφω jag skriver
 - 5 αὔριον i morgon - ἥλιος, ἡλίου, ὁ sol - λάμπω jag lyser
 - 6 Φίλιππος Filip - νικάω jag (be)segrar, övervinner
 - 7 κόρος, ου, ὁ pojke - τρέχω jag springer

Vy av sydvästra delen av Partenon från takterrassen på Svenska institutet i Aten.

Partenonfrisen, som var ungefär 160 meter lång och 1 meter hög, löpte runt templets inre cella. Här en detalj som visar ryttargrupp i festtåget till Pallas Atenas ära.

Imperfekt i *medium/passivum*

Tempus imperfekt används som bekant när man vill skildra något i det förflutna och handlingen inte är avslutad utan befinner sig i en process. Medium och passivum och deras innebörd har tidigare beskrivits.

Även imperfekt har verbformer i medium/passivum. Som du ser i rutan nedan finns särskilda personändelser för *imperfekt medium/passivum* (t.ex. **-μην** 'jag', **-το** 'han/hon', **-ντο** 'de'), det är andra än de som används för *presens medium/passivum* (jfr t.ex. **-μαι**, **-ται**, **-νται**):

Personändelse inkl. temavokal	Augment + stam λου- 'tvätta' + personändelser i imperfekt medium-passivum
-ο-μην jag	ἐ-λου-όμην jag tvättade mig/tvättades
-ε-σο* > -ου du	ἐ-λού-ου du tvättade dig/tvättades
-ε-το han, hon etc.	ἐ-λού-ετο han/hon/den/det tvättade sig/tvättades
-ο-μεθα vi	ἐ-λου-όμεθα vi tvättade oss/tvättades
-ε-σθε ni	ἐ-λού-εσθε ni tvättade er/tvättades
-ο-ντο de	ἐ-λού-οντο de tvättade sig/tvättades

* **σ** faller bort, **ε** och **ο** kontraheras med resultatet **ου**.

Presens infinitiv medium-passivum heter **λού-εσθαι** 'att tvätta sig/ att tvättas'.

Uppgift 5:3 Översättningsmeningar

Οἱ φίλοι πρὸς τὸν ἱατρὸν ἔρχεσθαι ἐβούλοντο. Λούομαι.
'Ελουόμην. Μάχονται. 'Εμάχοντο. Γίγνεται. 'Εγίγνετο.
Πέμπονται εἰς 'Αθήνας. 'Αλέξανδρος ἐπέμπετο εἰς τὴν
ἀγοράν. 'Η 'Αττικὴ καλὴ αὐτοῖς ἐφαίνετο. 'Εκαθέζοντο
ἐν τῇ σκιᾷ.

φίλος, ου, ὁ vän - πρὸς *prep. m. ack.* till - ἱατρός, οὔ, ὁ läkare
ἔρχομαι *medium* jag kommer, går - βούλομαι *medium* jag vill
μάχομαι *medium* jag strider - γίγνεται *medium* det sker, händer
πέμπω jag skickar - εἰς *prep. m. ack.* till - 'Αθῆναι, ὧν Aten
ἀγορά, ἄς, ἡ torg - σκιά, σκιᾶς, ἡ skugga

Ett hörn av det östra gavelfältet. Det bärs upp av arkitraven med triglyfer och figurprydda metoper. Sammanlagt 96 metoper var skulpterade runt byggnaden (på nordsidan strider mellan greker och trojaner). En teckning från år 1674 visar att östra gavelfältet föreställde Atenas födelse med Zeus på en tron i centrum och till höger om honom Atena, som nyss fötts ur hans huvud. Man såg också Hefaistos som ilade bort med sin slägga i handen.

Närbild av den yttersta delen av gavelfältet.

Relativa pronomen

De relativa pronomina ('som, vilken, vilket') bör läras in under jämförelse med bestämda artikelns former. Alla relativa pronomen har spiritus och accent. I genitiv och dativ singularis och pluralis är accenten cirkumflex, jfr **αὐτός** Etapp 4.

Singularis	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	ὁς	ἡ	ὃ
Genitiv	οῦ	ἥς	οῦ
Dativ	οῦ	ἥ	οῦ
Ackusativ	ὃν	ἥν	ὃ
Pluralis			
Nominativ	οἱ	αἱ	ἃ
Genitiv	ῶν	ῶν	ῶν
Dativ	οῖς	αῖς	οῖς
Ackusativ	οὓς	ἄς	ἃ

Uppgift 5:4 Översättningsmeningar

1 Βλέπομεν τὸν οἶκον, ὃν παρασκευάζετε.

2 Εἰσὶν ἄνθρωποι, οὓς σφόδρα θαυμάζομεν.

1 βλέπω jag ser, betraktar - οἶκος, οἴκου, ὁ hus

παρα-σκευάζω jag förbereder, bygger (ett hus)

2 θαυμάζω jag beundrar - σφόδρα (adverb) mycket

Possessiva pronomen

Possessiva pronomen böjs som adjektiv efter första och andra deklinationerna: ἐμός, ἐμή, ἐμόν 'min', σός, σή, σόν 'din', ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον 'vår' och ὑμέτερος, ὑμετέρα, ὑμέτερον 'er'.

De föregås i grekiskan av bestämd artikel.

Genitivformerna av personliga pronomen kan också fungera som possessiva pronomen. De föregås då inte av bestämd artikel: ἡ νίκη μου 'min seger'.

Uppgift 5:5 Repetitionsuppgifter

- a) Repetera personändelserna (inkl. temavokaler) för presens aktivum och futurum aktivum (se Etapp 1 och Etapp 5)! Skriv sedan böjningen av presens aktivum och futurum aktivum av **πέμπω** 'jag skickar'. Träna samtidigt din förmåga att skriva grekiska bokstäver!
- b) Repetera personändelserna (inkl. temavokaler) för presens medium/passivum och futurum medium (se Etapp 5)! Skriv sedan böjningen av presens medium/passivum och futurum medium av **θηρεύω** 'jag jagar'!
- c) Repetera kasusändelserna i sing. och plur. för 1:a deklinationen (Etapperna 2 och 3)! Skriv sedan böjningen av **μάχη** 'strid' (dvs. ytterligare sju former)!
- d) Repetera personändelserna (inkl. temavokaler) för imperfekt aktivum (se Etapp 4)! Skriv sedan böjningen av imperfekt aktivum av **φεύγω** 'jag flyr'!
- e) Repetera personändelserna (inkl. temavokaler) för imperfekt medium/passivum (Etapp 5)! Skriv sedan böjningen av imperfekt medium/passivum av **νομίζω** 'jag anser'!
- f) Repetera kasusändelserna i sing. och plur. för 2:a deklinationen (Etapperna 2 och 3)! Skriv sedan böjningen av **λόγος** 'tal, ord' (dvs. ytterligare sju former)!

F a c i t

Uppgift 5:1

- 1 Nu går jag hem.
- 2 Jag sätter mig i skuggan av vårt hus och beundrar det vackra landskapet.
- 3 Månen lyser, så att både jord och hav syns glänsa.
- 4 Attika syns mig vackert.

Uppgift 5:2

- 1 Jag ska visa vägen för dig.
- 2 Flertalet/Majoriteten kommer alltid att ha stor makt.
- 3 Vi kommer att lita på er.
- 4 Vi ska skriva breven.
- 5 I morgon kommer solen att lysa.
- 6 Filip kommer att besegra atenarna.
- 7 Pojkarna ska springa till torget.

Uppgift 5:3

Vännerna ville komma till läkaren. Jag tvättar mig. Jag tvättade mig. De slåss. De slogs. Det händer. Det hände. De skickas till Athen. Alexander skickades till torget. Attika syntes dem vackert. De satte sig i skuggan.

Uppgift 5:4

Vi ser huset, som ni bygger. Det finns människor, som vi beundrar mycket.

Uppgift 5:5

Jämför med böjningsmönstren i Etapperna 1- 5!

Slutuppgift för Etapp 5

När du är färdig med uppgifterna 5:1, 5:2, 5:3, 5:4 och 5:5, bör du översätta följande meningar.

Använd - om det behövs - den alfabetiska ordlistan i Från alfa till Antigone.

- 1 Οἱ Ἀθηναῖοι νικήσουσιν τοὺς Πέρσας.
- 2 Οἱ Πέρσαι διώξονται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.
- 3 Οἱ Ἀθηναῖοι ἐορτὴν ἄξουσιν.
- 4 Νῦν οἱ Πέρσαι οἴκαδε ἔρχονται.
- 5 Σώζομαι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν.
- 6 Οἱ φίλοι φυλάξουσιν τὴν οἰκίαν.
- 7 Αἱ βίβλοι ἐπέμποντο εἰς Ἀθήνας.